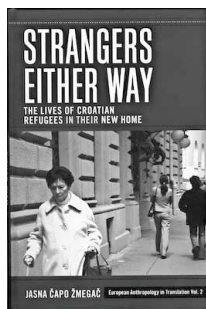

staljinizma ili genocida i zaključuje da su mnogi "ljudi na Zapadu i drugdje, a ne samo južnoslavenski nacionalisti, skloni interpretirati suvremenu politiku jedino kroz prizmu ideološke predrasude i dogme što ih razbuktavaju emocije i nostalgija".

Obje britanske recenzije, dakle, unatoč "napuklinama i nedostacima" što ih je otkrila Baker, Žanićevu knjigu dočekuju s odobravanjem. I što je još važnije, one u njoj ne nalaze ono čega nema, dalekosežne i opasne potvrde o tome da je zatucanost nepopravljivo upisana u balkanski genotip. Žanić, kao što je to svojedobno bio primijetio Jurica Pavičić (*Vijenac* 112, 1998), "ne želi arbitrirati u velikim pitanjima i graditi ideološko-znanstveni konstrukt temeljen na dnevnopolitičkom povodu". On je, Pavičiću se sviđjelo baš ono čemu je Baker prigovorila, a to vrijedi za *Flag on the Mountain* jednako kako je vrijedilo i za *Prevarenu povijest*, "folkloristički Hercule Poirot" i nije detektiv samo sadržajem nego i oblikom: svoj tekst gradi "kao whodunit u kojem se izlažu naizgled nepovezane ideološke i antropološke krhotine, da bi ih se potom, korak po korak, vezalo u smislenu cjelinu".

Na kraju, ovaj prikaz prikaza Žanićeva rada u prostoru "političke antropologije rata u Hrvatskoj i Bosni" ne nudi zaključak koji bi nadišao ionako dobro poznatu tvrdnju o naivnosti autora koji se nada da će, prije no što svoj tekst preda tiskaru, uspjeti osigurati kontrolu nad njegovom recepcijom. Umjesto toga, pridružuje se autorovu "uzbuđenju" i "ponosu" zbog toga što će ga sada čitati "čitav svijet". Ondje Žanić, naime, ne predstavlja samo sebe nego i sve do sada jedva vidljiv aspekt hrvatske antropologije.

Reana SENJKOVIĆ

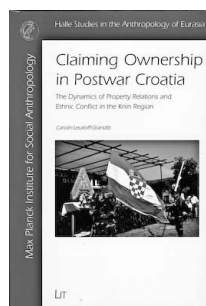
Jasna Čapo Žmegač, Strangers Either Way, The Lives of Croatian Refugees in Their New Home, transl. Nina H. Antoljak, Mateusz M. Stanojević, Berghahn Books, New York - Oxford 2007., str. 216.

U nedavno pokrenutoj ediciji *European Anthropology in Translation* (Europska antropologija u prijevodu) američke izdavačke kuće Berghahn Books objavljena je knjiga Jasne Čapo Žmegač pod naslovom *Strangers Either Way: The Lives of Croatian Refugees in Their New Home* (U svakom slučaju stranci: Životi hrvatskih izbjeglica u njihovu novom domu). Riječ je o prijevodu autoričine studije nastale na temelju višegodišnjih terenskih istraživanja među Hrvatima iz Srijema koji su se početkom devedesetih godina zbog političkih zbivanja i pritisaka doselili u Hrvatsku. U toj se studiji, prvotno objavljenoj 2002. godine u izdavačkoj kući Durieux pod naslovom *Srijemski Hrvati: Etnološka studija migracije, identifikacije i interakcije*, autorica, okrenuta između ostaloga i etnologiji pojedinačnoga, bavi pitanjima migracije, kulturne dinamike, interakcije između doseljenika i domicilnog stanovništva, temom izgradnje i promjenjivosti identiteta, to jest temom identifikacije, problemom integracije i zajednice. Tekst studije, samo djelomično promijenjen u prijevodu, to jest prilagođen inozemnom stručnom čitateljstvu, sastoji se od sedam poglavlja, uvoda i epiloga. Osim autoričine znanstvene rasprave vrijedan su prilog predstavljanju domaće etnografije stranim čitateljima i brojni iscrpni citati kazivača, također objavljeni i u ovome izdanju.

Knjiga Jasne Čapo Žmegač druga je objavljena knjiga u nizu, nakon studije pod naslovom *Disenchantment with Market Economics: East Germans and Western Capitalism (Razočaranje tržišnom ekonomijom: Istočni Nijemci i zapadni kapitalizam)* autorice Birgit Mueller. Izdavačka kuća Berghahn Books pokrenula je, u suradnji s Europskim antropološkim društvom, spomenutu ediciju da svojim čitateljima predstavi novu generaciju europskih znanstvenika i njihove već objavljene etnografske studije, sada prevedene i na engleski jezik.

Iva PLEŠE

Carolyn Leutloff-Grandits, Claiming Ownership in Postwar Croatia: The Dynamics of Property Relations and Ethnic Conflict in the Knin Region, Max Planck Institute for Social Anthropology, Halle Studies in the Anthropology of Eurasia, Lit Verlag, Berlin 2006., 403 str.

Slijedeći istraživačke interese koji su joj se pojavili još za rada na magistarskoj radnji iz područja socijalne antropologije (tehnike preživljavanja i promjene identiteta srpskih izbjeglica u Beogradu) tijekom 1996. i 1997. godine, autorica je za doktorsku disertaciju (čiji je dio i naslov koji ovdje prikazujemo) odlučila istraživati promjene u vlasničkim odnosima i etnički sukob na području Knina u poratnoj Hrvatskoj.

Studija je podijeljena na deset poglavlja. Prvo nas upoznaje s teorijskim i metodološkim pristupima na koja se istraživanje oslanja, istraživanim lokalitetima te donosi pregled središnjih istraživačkih pitanja po poglavljima knjige.

Kako bi suvremeno, zatečeno stanje dobilo svoju dijakronijsku dimenziju, sljedeća dva poglavlja donose povijesnu perspektivu, prikazujući kninsku regiju prije socijalizma ("Vlasništvo, društvena organizacija i etnicitet: kninska regija prije socijalizma") te tijekom socijalizma i nakon hrvatskog osamostaljenja ("Vlasništvo, društvena organizacija i nacionalnost za vrijeme socijalizma i tijekom rata 1990-ih").

Četvrto poglavlje ("Promjene stambenih odnosa nakon etničkoga rata") ispituje društveni profil različitih skupina povratnika i doseljenika u poslijeratni Knin. Autorica pokazuje "da je odnos ljudi prema vlasništvu oblikovan pod utjecajem kulturnih ideologija, pravnih regulacija, društvenih odnosa i praksi vezanih za imovinu, koji se međusobno prožimaju i u kojima je uloga nasilja vrlo važan aspekt". Pritom se naglašava razliku strategija prema vlasništvu između lokalnih Hrvata i onih doseljenih iz Bosne: dok prvi srpsko vlasništvo nad kućama i zemljom priznaju i poštuju, doseljenici smatraju da im ratni kontekst i nacionalnost daju pravo na srpsku imovinu.

Dinamika sukoba oko raspolaganja kućama na nekoć okupiranim područjima nakon oslobođenja tema je petoga poglavlja ("Dinamika stambenih sukoba"). Premda je činjenica da je država donijela čitav niz pravnih akata vezanih uz programe povratka Srba iz izbjeglištva i povrat njihove imovine, autorica zaključuje da se ti propisi rijetko ili uopće ne provode u stvarnosti. Lokalni moćnici izbjegavali su, vođeni principima nacionalne solidarnosti i privatnih interesa, postupati u interesu pravne države, a i sama zakonska rješenja vezana uz